СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 290. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 13. грудня, 1924. VOL. XXXII. No. 290. Jersey City, N. J., Saturday, December 13, 1924. THREE CENTS

Понад сто міліонів на ... поправу фльоти

...ИНГТОН, 11. грудня. — Сенат ухвалив нині великою ...шостю голосів проект закона про змодернизоване (поновлення) военної фльоти Злучених Держав.

На сю ціль визначено 111 міліонів долярів з верхом.

ПАЛАТА ПОСЛІВ УХВАЛИЛА РІЛЬНИЧИЙ ЗАКОН.

ВАШИНГТОН, 11. грудня. — Палата послів ухвалила закон про поправу рільництва, визначуючи на сю ціль 124 міліони долярів.

Один з конгресменів домагався від конгресу визначення 200,000 долярів спеціяльно на ціль боротьби з пільними кониками та саранчею в Тексасі, але конгрес не згодився.

СУД СКАСУВАВ ЗАКОН.

ЛЕНСИНҐ, Мишиген, 11. грудня. — Найвисший суд сього стейту признав неконституційним закон проти газардової гри, ухвалений стейтовою леґіслятурою минувшого року.

Закон уневажнено на тій основі, що він не перейшов перед ухваленнем трох читань, як се постановляє закон.

ФІЛАДЕЛФІЯ, Па, 11. грудня. — Федеральний суддя Дикинсон оголосив, що на будуче будеться карати всіх, яких піймають на переступстві прогибіційного закона, не гривною, але вязницею.

ВІДДАЮТЬ ФЕДЕРАЛЬНИМ СУДАМ СПРАВУ ЗМОВИ ПОЛІЦІЇ З БУТЛЕҐЕРАМИ.

ВАШИНҐТОН, 11. грудня. — Департамент судівництва рішився взяти на себе судження поліційних урядників в Джерзі Сіти, вмішаних у змову з бутлеґерами.

Число підозрілих о сю змову збільшилося, бо до них дочислено вже двох міських урядників з Бейону, в стейті Ню Джерзі.

ОПРИШОК ТОРГУЄТЬСЯ З УРЯДОМ.

ШИКАҐО, Илинойс, 11. грудня. — Геберт Голидей, котрого засуджено тут недавно на 25 літ вязниці за участь в рабунку почти в Рандавті, признався перед урядом, що він сховав 100,000 долярів з рабунку, але не видасть їх так довго, поки уряд не знижить йому кари.

ХВАЛЯТЬ ПЛЯН ДОСА.

НЮ ЙОРК, 11. грудня. — На обіді в честь американського банкира Янґа, котрий є першим адміністратором пляну Доса в Европі, зявилося незвичайно велике число визначних Американців. Всі вони підносили заслуги Доса й Янґа.

ПОРТО РІКО ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ФАЛШИВИХ ВИБОРІВ.

ВАШИНГТОН, 11. грудня. — Виборчий протестаційний комітет Порто Ріка вислав до конґресу привіт, в якому каже межи иншим, що вибори в Порто Ріко були зроблені при помочи обманьств, насильств, корупції та масових рабунаків.

УРЯД НЕ ПРИЗНАЄ „ЦАРИЦІ".

ВАШИНГТОН, 11. грудня. — Сюди приїхала велика російська княгиня Олександра Федоровна, жена великого князя Кирила, одного з царів неподільної Росії. Її приятелі хотіли доконче добитися якогось урядового, або хочби напів урядового визнання, але американський уряд збув її приїзд повною мовчанкою. Навіть на приватнім бали, данім на її привитаніе, не було ніяких урядників.

СТАН ҐОМПЕРСА БЕЗВИХІДНИЙ.

МЕКСИКО, 11. грудня. — Самуеля Ґомперса, голову Американської Федерації Праці, вивезено нині в дорогу до Злучених Держав.

Стан його такий поважний, що лікарі не сподіються, аби він міг доїхати до американської землі живим.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПОЗИЧКИ ЗПЕРЕД СТО ЛІТ.

ВАШИНҐТОН, 11. грудня. — Конґресмен Світ з Ню Йорку предложив конґресови проект закона, щоби федеральний уряд звернув нюйорському стейтови 398,823 доляри, які сей стейт позичив федеральному урядови підчас американсько-анґлійської війни в 1812 році.

ЗРІСТ СМЕРТЕЛЬНОСТИ.

ВАШИНГТОН, 11. грудня. — Після обчислень уряду, смертельність в Злучених Державах виносила в 1922 році 118 смертий на кождих 10,000 людий, а в 1923 році вже 123 смертий на се саме число.

ОСТОРОГА ПЕРЕД ТИФОМ.

НЮ ЙОРК, 11. грудня. — Нюйорський міський уряд здоровля видав публичну осторогу перед поширяючою недугою тифу.

Досі було в сьому місті понад 300 случаїв занедужання сею недугою.

Міський уряд радить населенню не пуджатися, бо до пошести ще далеко. Він каже, що недуга шириться за посередництвом молока й води; з огляду на те, одиак, що місто має й одно й друге під строгою контролею, уряд здоровля допускає, що недуга дістається лишень через воду й молоко, яке доходить до міста поза контролю. Можливо теж, що вона доходить через устриці, які походять зі затроєних тифом вод. Тому уряд радить здержуватися від їдження устриць.

АРЕШТОВАНИЙ 11 ЛІТ ПІСЛЯ ОБЖАЛОВАННЯ.

ВАШИНҐТОН, 11. грудня. — Нині арештовано тут за спроневіренне банкових фондів Джорджа Гантера, колишнього касієра одного банку в Віліемставні, в стейті Вест Верджінія, на кодрого арештовання видано варант ще 11 літ тому.

Українські громади і громадяни: Складайте дар Просвіті у Львові і впишуйтесь в її члени!

ДАРИ І ВКЛАДКИ ПЕРЕСИЛАЙТЕ ЧЕРЕЗ ОБЕДНАННЄ ПО АДРЕСІ:

OBYEDNANYE, 847 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

АБО ПРОСТО ДО ПРОСВІТИ НА АДРЕСУ:

PROSVITA, RYNOK 10, LEMBERG, EAST GALICIA, EUROPE.

ПОШЕСТЬ НА КУРИ.

Ню Йорк 11. грудня. — Уряд міста Ню Йорку, заборонив довозити до нього кури з 8 західних стейтів, в яких шириться якась невідома пошесть на кури. З усіх ладунків курий, що приходили з тих стейтів, треба було відкидати повну четвертину.

ХОЧЕ ЗАРАДИТИ НА БЕЗДІТНІ ПОДРУЖА.

Омага, 11. грудня. — Комишенер здоровля стейту Омаги заявляє, що він предложить проект закона після котрого мається уневажнювати кожде подружжа, котре не може виказатися потомством по двох роках існовання.

12.000 ДОЛЯРІВ ЗА НОГУ

Ню Йорк 11. грудня. — Лава присяжних суддів у Бруклині признала Джорджови Верберови 66 літному ‚седвечменови' (який ходив вулицями з таблицями на плечах і на грудях, розголошуючи якийсь бизнес), 12.000 дол. за втрату ноги, яку йому розторощив трок одного реставраційного підприємства.

16-ЛІТНИЙ ХЛОПЕЦЬ ПРИНАЄТЬСЯ ДО ВБИЙСТВА.

Кемден, Н. Дж. 10. грудня.— Стенлі Кертис 16-літний хлопчина, признався до вбийства 16-літної Бетті Росс. Він обороняється тим, що він не хотів її та що смерть була наслідком припадку.

ЮВИЛЕЙ ПЕТРА КАРМАНСЬКОГО В ЗАГРЕБІ.

До львівського Діла пицуть: „Українське Тов. Просвіта" в Загребі улаштувало дня 31. м. м. святочний виклад з нагоди 25-ліття письменницької діяльности Петра Карманського. Виклад попередили дві статті в харватських щоденниках „Грват" і „Обзор". У першому ревний наш член і знаний як нашій так хорватській суспільности діяч п. Гриць Шевчик представив хорватській публиці ювілята як неустрашимого борця за кращу долю свого народу, ілюструючи житєписом і його творами. У „Обзорові" появився фейлетон п. з. „З українського культурного життя", пера визначного нашого приятеля дра Івана Есіха, котрому в першій мірі маємо завдячувати, що хорватська суспільність добре поінформована про наші політичні змагання і культурні здобутки. Він теж дорогою душею вдоволив нашому проханню дати виклад про ювілята.

ЗАСЕЛЕННЯ ЗЕМЛІ.

Після остаиніх статистичних обчислень населення земної кулі виносить 1800 міліонів, з чого 500 міліонів припадає на Европу, 900 на Азію, 200 на Америку, 150 на Африку і 70 на Австралію.

І З ДАЛЕКОЇ НОРД ДАКОТИ ШЛЮТЬ НА СТАРИЙ КРАЙ.

Вже давно не чути було такого руху за допомогою рідному краєви як тепер по Конґресі Обеднання. Наш нарід любить ... і цінить добру роботу. Коли її наглядно бачить то й попирає.

От у нас в Ґорґем нема богато Українців, але, ті, що ґуртуються біля церкви св. Йосафата все радо допомогають кождій народній справі. От і тепер, коли пішов поклик, щоби ратувати останню нашу народню твердиню в краю, нашу Рідну Школу д обрі люди не відмовили на ту велику ціль жертви і зложили на руки свого пароха о. Василя Гривнака, який ревно потрудився для добра тої справи, 93 долярів, які вислали до нашої центральної орґанізації якою вважаємо Обєднанне у Филадельфії.

Через Обеднанне вислано ще другу збірку, а то 20 дол. а наших інвалідів в краю.

Чим більше Ляхи тиснуть наш нарід в старім краю, тим більша повинна бути в нас, як в краю, так і тут в Америці згода та тим сильнійша допомога тим, що не піддаються ворогови і ведуть з ним боротьбу.

„УКРАЇНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ"

В „Вістях" нарікає якийсь В. Т. на порядки, які панують в книгарнях по українських залізницях. В дописі згадується про харківський дворець, де в книгарні є всілякі російські видання, ґазети й журнали, є навіть німецькі тай французські, а з українських є тільки „Вісти" і ще якась книжечка.

Видно ніхто тим не журиться, щоби українському селянинови, чи робітникови дати українську ґазету або книжку..

ОСНОВА НАШОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИЛИ.

Цю вістку ми вибрали із листу,який писав до знакомих в Америці, старий 61-літний селянин. Він пише поміж иншими оттак: Відколи наша читальня істную, я все працював над нею. Але хороба, нищастя і мій вік (61 літ) знемогли мене. Духом я кріпкий, але журюся, хто поведе далі освітну працю в селі, коли мене не стане..."

Оттакі люде, що серед всіх злиднів, не журяться собою, а будучністю народної роботи, це є справді основи нашої національної сили.

ОСОБИСТА СВОБОДА ПІД ПОЛЬЩЕЮ.

Пише один селянин патріот з Поділля, що польсьий уряд запровадив нову „Кунерацію", а саме, що як хто хоче вийти за село, то мусить мати при собі леґітимацію, до якої мусить бути долучена його фотографія. Ця ідентифікаційна посвідка зветься по польськи „довуд особісти", коли жандар зажадає, то мусить ту посвідку показати, а як її не має, то чоловіка арештують і карають гривною 5 з. п.

Гарна особиста свобода під ляцькою кормигою.

ОКТЯБРСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ ТВОРИЛАСЬ НА „РУССКОМ ЯЗИКЄ".

Директором І. Винницької трудової школи є бувший куратор шкільної округи, Беляєв. На домагання учителів школи Українців, перевести українізацію, цей бувший царський слуга і русифікатор, якого дивним дивом терпить пролетарська і соціялістична влада і навіть поручає йому виховувати в соціялістичному дусі молоде поколінне, відповідає: „Ето насіліє над языком октябрской революції. Революції. Революція тваріріласъ на русском, а не украінском язике..."

ПАТРІОТИЧНІ „ЗЕМЯНЕ".

Польські обшарники, які вчать патріотизму других, самі вдоволяються плятонічним відношенням до „ойчизни" і не люблять платити податків. Супроти цього Ґрабський уже зладив проект конфіскати землі від „земян", які отягаються з плаченнем податків.

Німецький кабінет Маркса уступив.

БЕРЛІН, 11. грудня. — Сьогодня уступив німецький міністеріяльний кабінет дра Вільгельма Маркса.

Маркс повідомив про се президента Фрідріха Еберта. Він приняв резиґнацію і заявив, що зміна правительства послідує на другий тиждень.

ПРАВИТЕЛЬСТВО МЕНЬШОСТИ?

БЕРЛІН, 11. грудня. — Політичні групи нового німецького парляменту не можуть погодитись щодо складення нового міністерського кабінету.

Провідник народньої партії др. Штреземан заявив, що його партія прийме участь в новому кабінеті лиш тоді, як в ньому візьмуть участь також націоналісти.

Одначе републиканці з других груп се відкидають і тому їх лідери стратили надію приєднати до коаліції також і народню партію та створити новий кабінет з рамени 4 політичних груп.

З уваги на те говорять про те, щоби створити новий кабінет лише з трох републиканських партій, а саме: соціял-демократів, центровців (католиків) і демократів. Се було би правительство меньшости.

Воно появилось би на першому засіданню нового парляменту дня 5-ого січня, 1925, і заявилось би за пляном Доса. Його доля залежала-б від того, як приняв би його парлямент.

НІМЕЧЧИНА ЗБРОЇТЬСЯ.

ПАРИЖ, 11. грудня. — Аліянтська контрольна комісія, яка провірювала стан зоружень в Німеччині, повідомляє, що Німеччина має під оружем пів міліона людий, та що вона швидко озброюється.

БЕЗСИЛЬНІСТЬ ЛІҐИ НАРОДІВ.

РИМ, 11. грудня. — Анґлійські дипльомати повідомили представників других держав у Раді Ліґи Народів, що Анґлія не позволить Лізі Народів мішатись до своїх внутрішніх справ.

Загалом, Анґлія противна, аби Ліґа Народів мішалась до вирішування важних міжнародніх питань, з уваги, що вона не має за собою фактичної фізичної сили до спонукання держав, аби виконали її постанови. Длятого Анґлія годиться оставити Лізі Народів до вирішування лише спори між такими державами, котрі годяться приняти і виконати її постанови.

СТАРА АНҐЛІЙСЬКА КОЛЬОНІЯЛЬНА ПОЛІТИКА.

РИМ, 11. грудня. — Анґлійський міністер закордонних справ Остен Чемберлейн, котрий сюди приїхав на засіданне Ради Ліґи Народів, заявив представникам преси, що Ліґа Народів не може займатись анґлійсько-египетською спіркою, бо се поза межами її прав, і тому Анґлія вважала-б ворожим виступом проти себе, якби яканебудь друга держава видвигнула сю справу перед Ліґою Народів.

Він додав, що теперішне консервативне правительство Великої Британії приверне давно консервативну зелізну політику у відношенню до Египту і других країв, що під контролею Великої Британії.

Далі Чемберлейн запримітив, що Велика Британія послідовно буде обороняти Судан (країну на південь від Египту) і свої тамошні інтереси.

ЛИСТ ЗІНОВЄВА ПРАВДИВИЙ.

ЛОНДОН, 11. грудня. — Британський премієр Стенлі Болдвин заявив сьогодня в палаті громад, що оспорюваний лист Зіновєва, яким він силкувався викликати „переворот" в Анґлії, провірено вельми докладно, та що ся провірка виявила, що він правдивий.

ФРАНЦІЯ ПОЗИЧАЄ В БЕЗКОНЕЧНІСТЬ.

ПАРИЖ, 11. грудня. —Французьке правительство замкнуло нині нову внутрішню 5-процентову позичку в сумі 4½ міліярда франків.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ ШВАЙЦАРІЇ.

БЕРН, столиця Швайцарії, 11. грудня. — Федеральна рада Швайцарії вибрала нині президентом републики на 1925 рік дра Жана Марі Мюсі.

Він має 46 літ.

В 1919 році був у федеральній раді міністром скарбу.

БОРОТЬБА У ВОЗДУСІ ПРОТИ РЕВОЛЮЦІЇ.

МАДРИД, 11. грудня. — Еспанська військова влада видала наказ, щоб военні літаки вилетіли проти французьких літаків, котрі перелітають границю і розкидають революційні відозви проти еспанського короля Альфонса і диктатора Прімо де Рівери.

ПОЛОЖЕННЄ ЕСПАНЦІВ В МАРОКУ.

МАДРИД, столиця Еспанії, 11. грудня. — голова еспанської військової директорії, ґенерал Прімо де Рівера, заявив, що еспанське військо в Мароку далі не уступиться перед тамошніми повстанцями і спонукає їх силою до мира.

ЩЕ ПРО МОСКОВСЬКИЙ ЗАМАХ НА САМОСТІЙНІСТЬ ЕСТОНІЇ.

РЕВАЛЬ, столиця Естонії, 11. грудня. — На росправі тутешнього военного суду обжалувані комуністи заявили, що до „перевороту", який вони пробували 1-ого с. м., приготовляли їх російські большевики в „Ленінґраді" (Петербурзі. Вони прийшли до Естонії останнього тижня в падолисті с. р. на фалшиві пашпорти, які їм підроблено в Росії.

На поміч сим заговірникам прийшли також з Росії озброєні большевицькі банди, які були готові стати до бою і переняти у свої руки власть в Естонії.

Приловлення московських заговірників на горячому вчинку оздобило найбільше Москалів. Московська урядова газета Известия пише, що Москалі ще в сотеро відімстяться на Естонцях.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ОБЕЗПЕЧУЙМО, ПОКИ ЧАС

До головної канцелярії Українського Народного Союза наплинуло послідними власне днями більше число листів, в яких мужі просять допомоги від Українського Народного Союза для піддержання своїх сиріт, що лишилися без матери.

Кожда така прозьба справді заслугує на увагу. Головна канцелярія знає, що все, що написано в такій прозьбі, чиста правда, та що родина зложена з батька й пятеро, або й хочби двоє, дітий, допомоги потребує. Головна канцелярія через головний орґан Українського Народного Союза вже нераз піднosила сю справу і нераз представляла тяжке положення дітий, які лишилися без матері. Головний уряд нераз звертав увагу батькам родини, що їх жінки так тяжко не будуть бідувати з дітьми без батька, як буде бідувати з дітьми батько, коли дітям відумре мати. Головний уряд звертав на се увагу та кликав батьків, що се в їх інтересі лежить обезпечувати в певній запомоговій орґанізації і себе і свою жену. Український Народний Союз на се завів обезпечення жінок-материй, щоби власне обезпечити батьків родин на случай нещастя для їх жінок.

Український Народний Союз поставив раз на все засаду, що він дає посмертні запомоги лишень по смерти члена. Члени постановили, що посмертна запомога належиться мужови, як йому вмерла жена, яка була членом Союза і на нього посмертну запомогу записала, і що жена має право до посмертної запомоги по своїм мужу-члені, як він її записав. Такої волі членів мусить придержуватися уряд Союза.

Тому кілько разів случиться таке, що членови помре необезпечена жена, то най до канцелярії Українського Народного Союза листів прозьби не пише, бо головна канцелярія йому запомоги дати не може, а най тоді, навчений своєю недолею, десятому наказує, щоби ві н приступав до Українського Народного Союза та вписував до нього себе і свою жінку і свої діти. Тоді він буде обезпечений на всякий випадок. Якеб нещасте не сталося в родині, він може бути певний, що Український Народний Союз сейчас, на місци поспішить з допомогою.

ТРОЦКІЇЗМ

Большевики досі чваняться „ленінізмом", себто наукою покійного вчителя руїни, що все, що корисне для комісарів, се добре, хотяйби крайно злочинне; а що некорисне, те зле, хочби і саме ангельське.

За сей „ленінізм" московські комісари поставили йому великий гріб посеред міста, до якого ходять з парадами як до святого місця.

Леон Троцький не був проти „ленінізму". Він був готовий проповідувати його, якщоб ніхто не був перечив йому засісти на престолі Леніна.

Але заперечив його шваґер Леон Каменев. Кажуть, він не сказав, що спірка вийшла через його сестру Сару, яку Троцький покинув, але закинув йому просто з моста, що він меньшевик, себто соціял-демократ, котрий хоче дійти до соціялізму через робітничі маси, а не через указ комісарів. Сим, казав він, согрішив він перед лицем покійного Леніна і потоптав його науку — „ленінізм".

По такому обжалуванню Троцький взявся до оборони і написав книжку п. з. „Наука октябрської (большевицької) революції", в якій старався скинути корону з покійної голови Леніна. Він старався представити його далеко меньшим аніж большевики його зробили. В книжці написав, що навіть Ленін бувало в найважнійших справах не знав, що робити і його радився та приймав його поради. Вказав на похибки Леніна і сказав, що Ленін до них признався.

Загалом, сею книжкою він хотів сказати затуманеним Леніном Москалям, що Ленін був малий чоловік і не слід до нього молитись як до святого. Сим ударом в покійного Леніна він сподівався піднестись угору і доразу стати Давидом, що убив Голіята.

Але не дозволив Давидови стріляти мерця шваґер Каменев. Каже, пожди, не діждешся ти Ленінової корони. І підставив йому ногу. Скликав „політбюро" (семеро душ) Р. К. П. (російської комуністичної партії) і сказав: Я говорю просто й отверто: Якщо дозволимо Троцькому убити покійного Леніна і його „ленінізм", так пропав капшук і советська влада. В імя нашого істнования мусимо повалити Троцького!

І взялись валити.

Вони сказали:

Ґолосити большевицьку науку фарисейства — се ленінізм, а валити святого Леніна і ту його науку — се троцкіїзм. Ленінізм нас тримає; троцкіїзм нас загубить. Тому геть з троцкіїзмом і з Троцьким.

І прогнали. Тепер вже міністром війни в СССР. не Жид Троцький, але Німець Фрунзе.

Тепер жити-ме ще весь час, поки не помре, святий Ленін і його ленінізм, а його поклонники будуть з людий дерти податки на пейди комісарам і комісарчукам.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

УКРАЇНСЬКІ СИЛАЧІ

„Гераклева дітвора України".

(З календаря „Дніпро").

—o—

З історії ми знаємо, що в глибоку старовину, в початках історичного життя українського народу серед наших предків виявилось чимало таких, які володіли нечуваною фізичною сили та натодили великий страх на своїх ворогів. Иноді такі люди поединком вирішували цілі війни й змушували, особливо дикунів, відмовлятися від нападу на наші міста та відходити з поворотом у степи. Слава про таких богатирів росходилася далеко поміж иншими народами й викликала в них боязливість й повагу. знані вони у нас під іменем прим. таких героїв, як **Микита Кожумяка**, або відважний кн. **Тмуторокинський Мстислав**, який воював з князем Касогів (Черкесів) Редедею.

Чи мало ще знаємо й инших богатирів на протязі історичного життя українського народу, але не про них річ. Хочемо тут піднести саме те, **що такі багатирі ще й досі не перевелися у нас на Україні. Правда** тяжка хвиля сучасного життя, примусила їх, як і инших ліпших синів матері України, що боролись за її незалежність, залишити її та розпорошитись по цілому світу. Але кажуть, що зле часом виходить на добре... З ріжної преси довідуємось, що наші земляки, силачі боряться й показують своє мистецтво на европейських та американських аренах і не без успіху. Перемагають знаменитих силачів инших націй і побивають світові рекорди, викликаючи в світі здивованнє своєю фізичною силою. Богато з них спромоглися здобути високий титул „чемпіона над чемпіонами світу"..

Перше місце серед них займає відомий нам добре **Піддубний.** Чемпіон над чемпіонами. Походить він з Полтави, вище середнього ,росту, важить 8 пудів (129 кґ. і збудований надзвичайно гарно. Підіймає обома руками 9 пудів (145 кґ.) вісім разів — рекорд ще досі не побитий. Зїздив цілий світ і нде не був переможений. Року 1907 в петербурзі в цирку Чинізелі протягом 15 хвилин поклав не менш відомого польського борця Збишка Циґаневіча.

Другим іде не менш знаменитий **Олександер Гаркавенко.** Також ,чемпіон ад чемпіонами'. Народився а Катеринославщині має 30 років. середього росту важить 9 пудів (145 кґ). Рекорд підносить двома руками десять пудів (160кґ), на плечах вигинає залезну шину, яку гне на ньому 30 людий. В губах гне 4 цалеве залізо, а зі штаби в 3 цалі шириною і 1 цаль завгрубшки робить на руці бранзолетки. Надзвичайний технік французького борництва. У боротьбі має надзвичайну орієнтацію та стратеґію, бореться поправно й по мистецьки. Побив рекорд у плавбі: Продержався на азовськім морю 4 год., а на північній двині проплив за водою 12 верств. Сам гарно збудований, пристійний та удалий. До цього часу не був переможений. Нині перебуває в Америці.

Третим іде **Канотин,** чемпіон світу, родом з Херсонщини. По тригодинній боротьбі зі Збишком Циданевічем розійшлися, не перемігши один одного. знаменитий борець і силач. перебуває в Німеччині.

Четверте місце займає чемпіон над чемпіонами **Пасунько,** родом з Херсонщини. Важить 8 і пів пудів. Підіймає двома руками 9 пудів. Року 1915 у Полтаві по півторигодинній боротьбі зі збишком Циганевічем, останній відмовився від дальшої боротьби з ним. До сього часу Пасунько не був переможений. Має дуже гарно з надзвичайно сильними мязами.

У пятім ряді йдуть два брати **Гурські,** родом з Катеринославщини. Перший важить 7 а другий 6 і пів пудів. Рекорд: без конкуренції рвуть руками й грудьми ланцюхи.

На шестім місці стоїть чемпіон світу **Бариченко,** бувший старшина Чорноморської фльоти, родом з Харківщини. Рекорд: підіймає двома руками 7 і пів пудів.

Семим іде світовий чемпіон **Білоус,** бувший матрос чорноморської фльоти, родом з Полтавщини. Важить 7 і пів пудів, клясичний борець.

Восьме місце займає **осауленко,** також бувший матрос Чорноморської фльоти, родом з Харківщини. Важить 6 пудів, надзвичайний технік французької боротьби.

Девятим іде світовий чемпіон **Голоколосів,** бувший старшина Чорноморської фльоти. Народився на Донеччині, важить 7 і пів, надзвичайно гарної вроди. Борець першої кляси французької боротьби.

Десятий — **Сокира,** родом з Херсонщини. Світовий чемпіон легкої ваги — важить усього 4 і пів пуда. Надзвичайний технік французької боротьби.

Одинайцятий — **Габуренко,** родом з Харківщини. Чемпіон Европи, важить 7і пів пудів, клясичний борець.

Дванадцятий — **Мясоїдів,** родом з Полтави. Світовий чемпіон, знаметий технік французької боротьби.

Тринадцятий — **Гриненко,** родом з Київщини, з фаху гірничий інжінер. Важить 4 і пів пуда, аматор. Рекорд: підіймає одною рукою 5 пудів і 10 фунтів.

Чотирнайцятий — **Гордієнко,** родом з Київа, з фаху доктор медицини. Знаний силач та інструктор важкої атлетики.

Пятнадцятий — **Головач,** родом з Волині. Знаний силач боксер.

Шіснадцятий — **Сименович,** старшина армії УНР., клясичний борець.

Сімнадцятий — **Медвідь,** родом зПолтавщини. Важить 6 і пів пудів, клясичний борець.

Вісімнадцятий — **Огиренко** з Полтави, Важить 6 пудів клясичний борець.

Девятнадцятий — **Шайга,** кубанський козак, важить 6 пудів, клясичний борець.

Двадцятий — **Ющенко,** знаменитий борець, якому при французькій боротьбі ніхто не міг „зломати мосту".

Двадцять перший — **Тимченко,** родом, з Харкова першорядний борець.

Двадцять другий — **Записецький,** родом з Київа. Бувший старшина царської ґвардії, а потім української армії. Важить 5 і пів пудів. Підносить обома руками 6 пудів, а одною —4. Силач борець. Виїхав до Америки.

Двадцять третий — Чумак з Харкова. Клясичний силач-борець.

Двадцять четвертий — .**Невельський,** з Житоміра. Важить 6 пудів, клясичний борець фр. системи.

Двадцять пятий — **Іван Волинець,** родом з Галичини, 28 років. Вище середнього росту, гарної будови, з добрерозвиненими мязами. Знаменитий технік французької боротьби, знавець легкої атлетики, й здібний орґанізатор.

Описуючи живих не можна обійти мовчки світлої памяти двох героїв-силачів, що згинули в часі визвольної боротьби за незалежність України, а саме **Стецюру й Піддубо Добровольського.** Перший походить з Київщини, був світовим чемпіоном і знаменитим борцем, важить 7 пудів. Брав активну участь в боротьбі за волю Батьківщини й особливо визначився, як повстанчий отаман на Київщині, де й поклав своє життє в 1919 р., розстріляний Денікінцями. Другий родом з Херсонщини, важив також 7 пудів, був клясичним борцем. Бився в рядах української армії з ворогами рідної землі. впав смертю мученика, з рук звірів-чекістів.

О. Кузьминський.

Від Редакції. Календар „Дніпро", з якого передруковано повищу статтю, виходить у Львові вже третій рік. Видає його „Українське Товариство допомоги еміґрантам з Великої України", а цілий дохід від його продажі призначається на добродійні ціли. Новий каендарл на 1925 рік, крім наведеної статті, містить ще багато цікавих статей, віршів і заміток, написаних видатнійшими придніпрянськими письменниками та журналістами.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1925 для членів У. Н. Союза вже розпочалась і що вже вислано календарі на адресу пп. секретарів для слідуючих відділів:

Від.: 32, 39, 44, 57, 67, 87, 91 (2 п.), 98, 99, 126, 132, 149, 162 (2 п.), 163, 170, 172, 182, 200, 235, 237, 270, 283, 286, 293, 294, 326, 338 (2 п.), 363, 396.

Повисше вимінені посилки зістали вислані почтою дня 11. грудня. Котрий би з висше згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня висилання календарів, нехай повідомить Адмін. „Свободи".

Повідомленнє.

ДО ВСІХ ХВ. БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ, СЕСТРИЦТВ І ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Згідно із ухвалою 15-тої гол. конвенції і референдум всіх членів, ухвалено видати календар на рік 1925. Календар вже готовий і висилка до відділів вже почалась. Обовязком місцевого уряду кождого відділу буде всі календарі роздати для членів і сколектувати по 30 центів за примірник. Належитість за календарі дістав кождий відділ в рахунках за місяць грудень 1924.

З огляду, що се послідний місяць в році і що за видання календара У. Н. Союз обовязаний заплатити Свободі цего місяця, проситься всіх членів як рівнож і урядників, щоби за [illegible] належитість зібрали сего місяця і в цілости гроші [illegible]й спосіб оминеся непотрібних переносів дов[illegible] рік.

[illegible]оситься всіх Вп. П. Секретарів, щоби висилки рахунк[illegible]в, не здержували аж до послідного дня в місяці або як [illegible]трі опізняються аж до першого слідуючого місяця. Ра[illegible]ки і викази повинні бути вислані вже 26-го грудня щоби можна викінчити всякі праці в час, та замкнути книги для контролі нашої і державної.

Книжочки і відзнаки для нових членів вислано 4. грудня, а рахунки та викази 8. грудня. Як би котрий із П. Секретарів посилок не отримав, нехай зголоситься сейчас, а не жде до кінця місяця.

Роман Слободян, фін. секр.

ДО ВП. ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА.

ДОРОГІ БРАТТЯ І СЕСТРИ:

З нагоди 30-літної річниці істновання У. Н. Союза, переводимо ювилейну кампанію єднання нових членів. Роботою орґанізаційною — святкуємо 30-літну річницю спільної орґанізаційної Праці. Тим — чим весь час орґанізацію будували і скріплювали, тим — тепер її ювилей святкуємо. З тою лишень ріжницею, що короткий реченець сеї роботи, тепер зовемо кампанією і надаємо тій роботі святочний характер.

Тай це є дійсно найгіднійший спосіб святкування такого ювилея, бо приносить ще й нову славу і нове загальне добро орґанізації. Бо таким чином, ми не лиш вшановуємо память перших членів-основателів і працю пізнійших каменярів нашої орґанізації, але заразом тую працю доповнюємо, збільшаємо ряди свої і даємо докази, що й ми є гідними їх наслідниками. А хто бачить нашу працю і таке святкованнє, свій чи чужий, прихильник наш чи ворог, мусить подивляти нашу орґанізаційну солідарність, безкористну трудолюбимість і витревалість.

Це свято-кампанію, ми зачинали виказуючи що маєток орґанізації представляє вартісь $1,175.000.00 а днесь ледви по двох місяцях, ми виказуємося вже що капітал орґанізації є о $50,000.00 більший. Чиж се не доказ, що орґанізація скоро росте тай будучність її запевнена?

За той сам короткий час кампанії, ми вжепридбали півтора тисячки нових членів і дітий, що не тільки свідчить о нашій орґанізаційній здібности, але й о тім, що до орґанізації яка має запевнену світлу будучність, радо приступить кождий хто розуміє що тільки в такій орґанізації може мати певність обезпечення свого і своєї родини.

Днесь маєток У. Н. Союза ульокований в банках, державних бондах і перших морґечах-гіпотеках. Сам процент від зложеного капіталу орґанізації в десятеро перевисшає кошт адміністрації її а ціле діловодство ведеся після вимог і під державною контролею всіх тих стейтів Злучених Держав і Канади в котрих орґанізація наша законно істнує і розвивається. Днесь У. Н. Союз, не лиш найбільшою і найсолíднійшою українською орґанізацією запомоговою, але заразом є він одною з тих добродійних американських інституцій, якими Злучені Держави гордяться перед всім культурним світом і які своєю конституцією ґарантують.

Ми маємо чого радіти і для чого працювати. Так само працювали наші попередники. Та много заслужених для орґанізації щирих робітників, не діждалися нинішний ювилей своєї праці обходити і тільки мала горстка з перших каменярів організації жиє ще і радіє днесь з нами. Декотрі з них памятають ще ті початкові часи нашої орґанізації, коли то цілий її маєток, діловодство і реґалія не були такі як нині але містилися в маленькій скриночці без замка, під ліжком в приватнім помешканню одного з тодішних урядників. І тому миб не закінчили того свята кампанії як слід, колиб ми кінець сего свята, бодай оден тиждень нашої праці не присвятили виключно памяти тих померших і живих перших членів-каменярів котрих муравлина праця довела орґанізацію до нинішного її стану, а декотрі з них віддали для неї найкращу частину свого віку, здоровля і праці тай днесь ще дальше з нами працюють. Понадто, в кождій місцевости взглядно в кождім відділі були і є члени, котрі віддали найбільші прислуги льокального характеру і заслугують собі від найблисших на щирий спомин або ґратуляції.

Тому кождий відділ У. Н. Союза, хай вибере собі імя когось з найблисших, льокально або загально заслужених, жиючих або нежиючих вже членів, і тим іменем хай назвуть оден тиждень теперішної ювилейної кампанії. Тижњем сим, хай буде кінець кампанії а саме час від 14-го до 21-го с. м., і в тім тижни для вшанования того вибраного імени, хай всі члени відділу стараються придбати як найбільше нових членів. (Вибране імя треба подати до гол. канцелярії для виказів).

Вмісто вінків на могили заслужених, вмісто привітів і повіншовань для найбільше трудящихся, присилайте аплікації нових членів до головної канцелярії, тай будьте переконані, що така пошана не тільки найвідповіднійша способови нашого святкування, але й певно найгіднійша тих, до котрих вона відноситься.

Будьте апостолами єдности і правди. Ширіть добру славу орґанізації. єднайте нових членів під знамя У. Н. Союза а певно діждетеся тої радісної хвилі коли в рядах сто тисячної армії Українського Народного Союза збереться найсвідоміща часть нашої еміґрації, слава України.

Не забувайте орґанізувати дітей, бо в дітях наша будучність.

ЗА ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗА

І. КАШТАНЮК, гол. рек. секретар.

1894-1924

Ювилейна Кампанія

ЄДНАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА

МУЩИН, ЖЕНЩИН, ХЛОПЦІВ, ДІВЧАТ І ДІТИЙ ВІД 1-ГО РОКУ ДО 55 ЛІТ ВІКУ

НА ОБЕЗПЕЧЕННЄ ВІД $100 ДО $2.000 ПРИЙМАЄТЬСЯ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ.

$1,200,000,00

НАЙПЕВНІЙША І НАЙСКОРША ВИПЛАТА ЗАПОМОГ НА СЛУЧАЙ ТЯЖКОЇ НЕДУГИ, КАЛІЦТВА АБО СМЕРТИ

Приєднуйте Нових Членів!

ЗАКЛИК

ЦЕНТРАЛЬНОГО СОЮЗУ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА В ПРАЗІ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

Життя українського народу переповнилося насильствами, муками. кровю.

Польща — відвічний ворог руйнує невпинно культурні, політичні і матеріяльні надбання минулих днів боротьби українського народу за свої природні права.

Ненаситні пристрасти езуїтської Польщі: — За мало її ЗАГАРБАНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ, на якій гадючими гніздами розсілися перед очима голодного українського селянина польські мазури, і зелених карпатських лісів, що лавами падуть під покосами чужинецьких фірм. Кров замучених в тюрмах, крадена на панських ланах сила поневоленого села, видерті жандармськими баґнетами податки — все те не вспокоїло жадібної польської душі. Не тільки землю і майно, але само життя, душу народа треба взяти. Отож поставлено у повній згоді одну ціль: смерть українському народові. До того вибрано одну дорогу — залізо, тюрма, кров. А все те прикрито для очей світа дрантивим лахміттям варшавської конституції і кресових законів.

Через знищеня і трупи до своїх великопанських слів — „Польська од можа до можа" — закричали згідно сини Польщі, освободжені вчора чужою ласкою з пут неволі.

Сповняють заїло, як люті звірі все і всюди ті нові заповіти.

Повели широко НАСТУП НА УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ; потоптали грязними ногами права української мови по наших школах, а на сторожі виконування накинених роспорядків поставили жандарма. Придумали нову форму шкільної політики — закон про утраквізацію всіх шкіл. Бо силу українського визвольного руху і зріст національної свідомости треба вбити в душах найменших — дітей, яких польська школа має співати про велич і славу героїв польської історії. І так задумано посіяти зловіщою рукою в душі української дитини зерна отрут, віроломности і брехні; примусити її співати польськими словами безсоромно покрадені мельодії рідних пісень — величати подвиги найлютійших катів українського народу.

А вкінці придумали новий жарт: — дати Українцям „рускі університет"... в Кракові. Кинули обгризену кість і самі розходяться на всі сторони та шукають того, хто хотівби її підняти...

Все те роблять тому, щоби виховати собі з поміж Українців несвідомих рабів польської держави. Треба, щоби український нарід без своєї школи занімів, оглух і покорився без слова протесту волі „пана".

Польські проекти оснування „руского" університету завдають собі ціль, в підступний спосіб знищити Українські Високі Школи у Львові та приказати учитися українській академічній молоді того, що подиктує комісія польських професорів. ЧОТИРИ РОКИ ПОСИЛАЛИ НА НИХ ОЗБРОЄНУ ПОЛІЦІЮ ТА ЦІЛІ ВАТАГИ ТАЙНИХ АҐЕНТІВ, СИЛОЮ РОЗҐАНЯЛИ ВИКЛАДИ, КОНФІСКУВАЛИ КНИГИ, НАУКОВЕ ПРИЛАДДЯ І ДОКУМЕНТИ, ПЕРЕВОДИЛИ СОТКИ ТРУСІВ І РЕВІЗІЙ, ЗАМИКАЛИ ДО ТЮРМИ ПРОФЕСОРІВ І СТУДЕНТІВ — ВСЕ ТЕ НЕ ПОМОГЛО — УКРАЇНСЬКІ ВИСОКІ ШКОЛИ ІСНУЮТЬ ДАЛІ.

Новий хитрий підступ не вдався. Українське громадянство в краю і на еміграції поставилося вороже до юдиних замірів та твердо стоїть на своїх позиціях непримиримої боротьби проти Польщі, що постійно нелюдськими способами нищить на українських землях живу силу українського слова, культури і науки.

ШЛЯХ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ПІД ПОЛЬЩЕЮ ОДИН — ШЛЯХ ТЯЖКОЇ ЗАГАЛЬНОЇ БОРОТЬБИ АЖ Д ОПОВНОГО ВИЗВОЛЕННЯ. ВСЕ ТРЕБА ТВОРИТИ ВЛАСНИМИ СИЛАМИ ДУХА І МАЙНА.

НАЙПЕВНІЩИХ БОРЦІВ ЗА НАРОДНЮ СПРАВУ ВИХОВАЄ ТІЛЬКИ СВОЯ УКРАЇНСЬКА ШКОЛА. Тому всі сили на піддержання Українських Високих Шкіл у Львові — найважніщих нині здобутків чотирохлітньої боротьби. Вони мусять жити найціннійшими соками народу, та будувати ті вартости, які потрібні доведенню боротьби до успішного кінця.

В сучасну хвилю обтяжений український нарід великими тягарами, бо мусить удержувати свої школи — народні і середні, творити культурні і господарські інституції. Вимоги науки на високих школах, як урядження лябораторій, кабінетів і бібліотек, матеріяльне забезпечення професорських сил та підмоги незаможним студентам складають високий буджет, якого в цілости не може заспокоїти краеве громадянство. Податок з оподаткування тільки в части вистарчає на покриття місячних потреб. Для наладнання прихильних умов розвою Українських Високих Шкіл необхідно створити сильний фонд сталої допомоги Українським Високим Школам у Львові шляхом найширшого оподаткування цілого українського громадянства.

ГРОМАДЯНЕ! У ваших дрібних жертвах спочиває велика сила успіху. Не забувайте, що найбільші і найтрівкійщі діла повстають ТІЛЬКИ ВОЛЕЮ І ЖЕРТВОЮ ВСІХ.

Прага, дня 1. падолиста, 1924 року.

ЗА ЦЕНТРАЛЬНИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА:

Микола Масюкевич, в. р., президент.
Петро Варесюк, в. р., за Культ. сусп. Відділ.
Максим Тимків, в. р., за секретаріят.
Петро Палійчук, в. р., за Економічний Відділ.
Василь Орелецький, в. р., за Відділ міжнародних зносин.

ПРИМІТКА. У всіх центрах української еміґрації належиться негайно заснувати „Ккомітет Прихильників Українських Високих Шкіл у Львові", які занялось би збіркою на згадану вище ціль. Стале місячне оподаткування українських інституцій та окремих осіб проситься направляти на відповідні адреси у Львові (через Земельний Банк Гіпотечний, Львів, Підвалля, 9) З спеціяльною приміткою. В разі потреби за відповідними інформаціями звертатись: „CESUS", Praha, Hlavni posta, prihradka c. 411.

Економічний Відділ ЦЕСУСА.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

—o—

Вунсакет, Р. Ай. Дня 27. листопада відбулося тут посвячення дзвонів в українській православній церкві. Посвячення довершив український православний архієпископ Хведорович.. З приводу сего не обійшлося без політики. Місцеві американські часописи подають, що після о. Ковальського гр. кат. пароха також у Вунсакет, Р. Ай, Архієпископа Хведоровича вислали большевицькі агенти до Америки, та він являєсь ту провідником руху відтягнення українців від церкви від Риму. Архієпископ Хведорович заперечив се публично і назвав заяву приписувану о. Ковальському як фальшиву. Обі сі новини забрали досить місця по англійських часописях, та лишаться, як монументи української культурности. **В.**

Ню Йорк. Українську суспільність в Ню Йорку глибоко й болюче вразив случай громильства. Дня 29. падолиста відбувалися в Народнім Домі на 6-тій улиці збори шеровців, які, як кажуть аранжери, мають на цілі ратувати Народний Дім. П. Добрянський виступив там з якоюсь думкою, а другий учасник зборів п. Матлай, котрий там був представником товариства Ліги Горожан, яке є шеровцем Народного Дому, виступив проти нього з противною думкою. П. Матлайови не лишень зараз відібрано слово, але й виведено зі салі, ба ще побито його в коритари Народного Дому. Усякі уваги до сеї події відай злишні. **Р.**

ВІДНОСИНИ У РАДЯНСЬКОМУ ПРОМИСЛІ.

„НОП" і инші засоби біля санації промислу.

Радянська преса і всі радянські відповідальні установи а також кермуючі партійні чинники присвячують тепер дуже багато уваги збільшенню інтензивности фабричної праці. З усіх тих голосів виходить на яву туже сумний факт несолідної праці робітників у всьому радянському промислі не тільки на Україні, але й на території всього радянського союзу. Восьмигодинний день праці на ділі не є восьмигодинним а далеко коротшим. Робітники працюють не інтензивно та недбало, нищать дорогоцінний фабричний ремамент, як машини, приряди і ин.

Не від нині йде широка аґітація між робітництвом за збільшеням інтензивности праці та вона нічого не помагає. Робітники в робітничій державі далі мало дають а дуже багато вимагають.

Щоби цьому явищу зробити кінець, приступила радвлада до т. зв. наукової орґанізації праці. Ця наукова орґанізація саме й носить скорочену назву „НОП". В чомуж лежить істота нового засобу для збільшення інтензивности праці? Радвлада намагається зорґанізувати при кожній ділянці фабричного промислу комісії експертів, зложені з фахових інжінерів і високо-кваліфікованих робітників-інструкторів. Завдання тих комісій булоби повчити робітників про те, що тільки при допомозі фахового знання можна осягти вищу продукційність праці та добитися найбільшого виробничого ефекту. Практично вчили би робітників інструктори.

Робітник повинен знати докладно все, що відноситься до структури, твердоти, ужитку і т. д. кожного матеріялу, з якого продукує фабричні вироби даної ділянки, а також конструкцію, силу, всі добрі та лихі сторони машин, якими користується. Над кожньою машиною має висіти плякат з поученнями та всіми поясненнями потрібними для пізнання машини чи варстату і для їх ужиття.

Радвлада пересвідчена, що перевівши в кожній ділянці виробництва таку наукову організацію праці, збільшиться виробничий ефект промислу. Слід зазначити — пише у „Вістях" (ч. 253) червоний директор А. Руман — з усією певністю, що лишатися з теперішніми нормами виробу і зафіксувати їх на більш-менш довгий час, давши врочисту обіцянку в ніякому разі їх не зміняти, це значилоби цілком порушити рівновагу у виробництві.

Одначе всі ці спроби наукового обставлення фабричної праці не вистарчають на те, щоби направду осягнути більший виробничий ефект. До цього необхідна таки інтензивно збільшена праця робітника. Бо, коли це не наступить то самовартість виробленого фабричного продукту не знизиться. А на цю надто високу самовартість теж дуже нарікають всі радянські економісти. Надто висока ціна промислових виробів і лиха їх якість у самих фабриках бере свій початок саме у тій несолідности радянського робітника.

Тойже червоний директор подає на це таку раду: „Щоби знизити собівартість і поліпшити вироби, потрібна насамперед широка агітація серед робітників та службовців шляхом виробничих нарад. На цих виробничих нарадах треба щоби трудящі зрозуміли спільність і тісний звязок їхніх інтересів з інтересами промисловости республіки. Тільки шляхом певного перевиховання має можна досягти повного робочого дня (довести його до дійсно 8-годинного робочого дня), зменшити відпочинки, збільшити інтензивність, можна добитися обережного відношення до інструментів, варстатів, матеріялів то що".

Як бачимо, то шлях далекий. Треба перевиховати маси. А це ні легко ні скоро не приходить. Слід підкреслити обставину, що ці заходи біля збільшення інтензивности праці та біля наукового обставлення виробництва йдуть що найменше від двох літ. Наслідки тих заходів такі, що виробництво находиться тепер на такому самому щаблі, як було перед двома літами. Скількість його завдяки збільшенню інтензивности праці а завдяки поширенню відновлених фабричних промислових підприємств.

Словом відносини не веселі. Боротися з ними радянській владі важко саме тому, що вона радянська. Одначе це не значить, щоби радвлада з тими відємними явищами у фабричній праці не боролася. Вона нераз боролася навіть далеко енергійніше ніж яканебудь буржуазна чи чорносотенна влада. Доходило й до розстрілів робітництва. Одначе робітників розстрілювано не за малу інтензивність а за „саботажі" з контрреволюційним підкладом. Радвлада все знайшла собі якийнебудь серпанок контрреволюції як підставу для таких екзекуцій.

Одначе трудноші такої боротьби заключаються в тому, що за мала інтензивність праці перейшла в систему а розстріли робітництва під серпанком контрреволюції у пролетарській державі не можуть стати системою.

Для практичного приспішення тої боротьби з невидатністю праці тепер — взялася радвлада за инші методи практичної натури. Вона доручила адміністрації підприємств і так званим зав-і-фабкомам (заводські та фабричні комітети) „вжити всіх можливих заходів щоби не було явищ вандалізму щодо майна підприємств і взагалі всяких хитрощів, на які йдуть окремі, мало свідомі робітники для того, щоби мати високі заробітки при найменшій затраті інтензивности".

Адміністрація фабрик і завкоми та фабкоми переводять це доручення дуже солідно і гонять не поправних із фабрик і заводів та побільшують таким чином число безробітних.

Так приблизно представляється в сучасний мент ця радянська праця біля санації відносин у промислі. Ще дуже багато енергії та грошей треба зужити на те, щоби українській промисл довести до того стану, в якому він був перед війною. Та й питання, чи взагалі вдасться радвладі без допомоги чужого капіталу колинебудь до того допровадити.

(Діло).

В. М.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

П. Ф. Ню Гейвен, Конн.: Під іменем „У. Р. Дім" криються звичайно большевицькі щурі, які вживають усіх способів, аби тільки могти підгризати український національний рух на еміґрації. Поки не будемо мати звістки від відомих нам людий, поти будемо вважати і ваш „робітничий" дім за майбутнє притуловиско для большевицької гнилі.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць падолист 1924 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	375.92	139.	56.83
2.	135.58	140.	38.36
3.	66.59	141.	13.52
4.	75.25	142.	89.58
5.	47.83	143.	54.28
6.	19.89	144.	53.58
7.	177.12	145.	44.65
8.	115.45	146.	60.96
9.	122.25	147.	216.35
10.	175.44	148.	12.32
11.	19.09	149.	54.19
12.	112.18	150.	19.95
13.	38.15	151.	44.86
14.	61.22	152.	34.58
15.	39.69	153.	12.06
16.	31.75	154.	37.35
17.	25.27	155.	239.40
18.	102.17	156.	41.77
19.	9.19	157.	49.69
20.	140.63	158.	14.60
21.	33.44	159.	57.53
22.	75.43	160.	85.50
23.	34.44	161.	48.58
24.	131.92	162.	44.36
25.	31.58	163.	53.47
26.	36.07	164.	45.83
27.	38.17	165.	98.28
28.	150.46	166.	15.85
29.	145.26	167.	30.15
30.	50.48	168.	105.19
31.	109.94	169.	18.23
32.	30.54	170.	204.11
33.	47.53	171.	46.15
34.	92.07	172.	49.96
35.	22.77	173.	28.84
36.	37.13	174.	46.40
37.	35.28	175.	89.74
38.	215.45	176.	32.37
39.	91.78	177.	62.89
40.	20.53	178.	32.70
41.	37.36	179.	170.01
42.	99.05	180.	13.34
43.	35.52	181.	124.39
44.	93.83	182.	83.17
45.	156.92	183.	98.28
46.	19.10	184.	7.33
47.	25.90	185.	60.48
48.	52.51	186.	68.37
49.	7.64	187.	46.18
50.	36.96	188.	11.98
51.	60.36	189.	11.92
52.	19.92	190.	14.12
53.	45.92	191.	43.06
54.	12.57	192.	52.40
55.	40.42	193.	142.53
56.	70.14	194.	21.11
57.	73.11	195.	33.78
58.	41.30	196.	43.37
59.	118.48	197.	38.33
60.	16.43	198.	56.03
61.	87.07	199.	11.68
62.	85.98	200.	69.43
63.	280.04	201.	39.47
64.	64.19	202.	30.86
65.	189.24	203.	87.76
66.	103.27	205.	13.62
67.	99.99	206.	274.08
68.	26.38	207.	45.18
69.	97.93	208.	22.64
70.	220.30	209.	121.58
71.	15.73	210.	37.94
72.	49.64	211.	92.06
73.	83.17	212.	25.85
74.	37.84	213.	299.21
75.	59.84	214.	36.54
76.	165.19	215.	39.22
77.	94.21	216.	25.09
78.	149.10	217.	197.48
79.	6.16	218.	208.17
80.	34.08	219.	40.95
81.	113.27	220.	117.73
82.	50.00	221.	285.29
83.	57.85	222.	24.74
84.	9.62	223.	144.28
85.	93.09	224.	18.49
86.	134.50	225.	28.25
87.	90.98	226.	23.71
88.	3.46	227.	54.88
89.	8.53	228.	37.11
90.	147.52	229.	169.84
91.	188.91	230.	186.06
92.	16.46	231.	43.97
93.	24.69	232.	74.60
94.	131.01	233.	55.30
95.	64.29	234.	124.46
96.	176.88	235.	87.05
97.	36.38	236.	47.98
98.	151.60	237.	170.58
99.	137.86	238.	31.09
100.	78.93	239.	158.75
101.	55.57	240.	16.17
102.	223.34	241.	19.49
103.	64.20	242.	84.38
104.	162.10	243.	73.50
105.	90.18	244.	27.54
106.	189.32	245.	89.43
107.	52.47	246.	33.62
108.	78.56	247.	195.99
109.	111.36	248.	50.45
110.	22.85	249.	28.39
111.	28.15	250.	20.09
112.	116.84	251.	98.48
113.	76.12	252.	38.93
114.	67.01	253.	23.27
115.	14.06	254.	96.56
116.	49.09	255.	57.39
117.	77.06	256.	17.74
118.	72.29	157.	4.59
119.	36.00	258.	24.38
120.	96.70	259.	111.63
121.	57.21	260.	20.92
122.	48.15	261.	27.69
123.	50.03	262.	20.81
124.	66.04	263.	31.55
125.	16.09	264.	16.01
126.	81.56	265.	25.84
127.	86.23	266.	47.85
128.	43.79	267.	34.68
129.	21.21	268.	40.48
130.	173.02	270.	135.54
131.	15.84	271.	21.22
132.	115.77	272.	9.05
133.	132.66	273.	63.99
134.	25.32	274.	134.39
135.	105.37	275.	35.39
136.	126.75	276.	302.67
137.	100.67	277.	38.23
138.	36.89	278.	44.94

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
279.	17.85	320.	49.39
280.	62.69	321.	53.60
281.	13.67	323.	42.11
282.	102.24	324.	69.09
283.	76.71	326.	113.67
284.	21.95	330.	93.58
285.	29.32	332.	64.34
286.	57.68	336.	83.75
287.	10.46	338.	211.09
288.	176.38	339.	53.89
289.	14.84	341.	55.03
290.	48.02	342.	97.89
291.	24.50	344.	30.74
292.	161.94	347.	41.29
293.	20.24	350.	48.34
294.	79.52	351.	38.05
295.	144.61	354.	35.41
296.	139.36	355.	60.35
297.	15.32	357.	44.12
298.	44.77	363.	125.20
299.	28.81	364.	134.45
300.	242.08	365.	97.37
301.	88.58	367.	136.24
303.	26.21	369.	115.26
304.	27.36	370.	147.43
305.	30.23	371.	61.17
306.	8.06	379.	51.35
307.	8.66	380.	26.74
308.	91.51	381.	19.57
309.	15.54	384.	81.69
310.	16.62	385.	239.68
311.	10.75	388.	115.19
312.	21.39	392.	18.89
313.	11.11	393.	24.96
314.	9.49	396.	70.96
315.	14.98	400.	35.79
316.	193.90	401.	24.04
317.	76.63	402.	3.67
318.	78.52		

З місячних вкладок	25.424.64
Процент від бондів	2.532.42
Процент від моргечу	120.00
Сирітські части по бл. п.:	
Іван Гурляк, від. 122	350.00
Кирило Улицький, в. 270	400.00
Йосиф Козоріз, в. 233	400.00
Разом	29.227.06

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Т. Андрусишин, в. 365	1.000.00
Іван Гурляк, в. 122	500.00
Франко Офча, в. 7	1.000.00
Матвій Мартинів, в. 69	500.00
Теодор Сорока, в. 384	1.000.00
Андрій Пелц, в. 8	850.00
Кир. Улицький, в. 270	750.00
Іван Дудко, в. 347	500.00
Михайло Пізьо, в. 211	1.000.00
Ол. Катеринюк, в. 76	1.000.00
Йосиф Козоріз, в. 233	1.000.00
Василь Ничай, в. 243	1.000.00

Запомоги з фонду запомогового:

Вас. Матичак, від. 1	50.00
Михайло Бабич, в. 3	50.00
Іван Сціжак, в. 3	50.00
Анна Добуш, в. 20	50.00
Стефан Кащак, в. 38	50.00
Василь Кабан, в. 77	100.00
Агафія Олещук, в. 92	50.00
Юст. Добрянська, в. 109	50.00
Мих. Паланичка, в. 235	50.00
Самуїл Цебряк, в. 274	100.00
Вас. Осейчук, в. 293	50.00
Ол. Рудинський, в. 385	50.00
Йос. Друлик, в. 388	75.00
На погорільців міста Джерзи Сіти, Н. Дж.	100.00

Виплати з фонду сирітського:

Дм. Війтишин, в. 67	400.00
М. Вислоцький, в. 239	75.00
Мих. Теник, в. 78	142.88
Антін Вербович, в. 105	450.00
Блажей Бочан, в. 110.	320.00
Марія Сиротяк, в. 18	106.00

Розходи адміністраційні:

Свобода за орган	3.336.90
Платня гол. уряду	445.00
Податок від реальности	173.04
Винадгорода інспекторів	44.15
Видатки канцелярійні	35.28
Разом	16.503.25

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем міс. жовтня остала	222.813.08
Прихід за падолист	29.227.06
Разом	252.040.14
Розхід за падолист	16.503.25
Готівка з кінцем міс. падолиста остає	235.536.89

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	235.536.89
Моргечі	410.905.00
Бонди	463.416.48
Реальність	19.500.00
Друкарня	27.500.00
Разом	1,156.858.37

Стан довжний:

Фонд посмертний	703.739.36
„ резервовий	203.372.73
„ запомоговий	37.817.28
„ адміністрац.	31.382.68
„ конвенційний	26.943.13
„ сирітський	153.603.19
Разом	1,156.858.37

С. Ядловський, гол. пред.;
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за місяць падолист 1924 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	20.25	168.	17.10
2.	10.25	170.	13.50
3.	7.00	171.	25
4.	2.48	172.	4.00
5.	5.40	174.	3.15
7.	28.35	175.	5.65
8.	5.63	176.	2.05
9.	14.90	177.	3.60
10.	3.15	179.	16.20
14.	2.00	181.	16.20
15.	6.55	182.	7.45
16.	5.60	183.	5.00
18.	10.15	192.	2.05
20.	4.28	193.	9.25
21.	90	196.	3.15
22.	15.30	197.	2.05
23.	1.80	198.	3.75
24.	13.75	200.	11.70
25.	2.25	201.	3.00
27.	2.70	203.	6.75
28.	15.10	205.	90
29.	8.10	206.	30.83
30.	6.55	208.	2.50
31.	16.43	209.	12.85
34.	10.35	210.	5.40
35.	3.15	211.	6.55
38.	24.70	213.	21.45
39.	3.83	214.	6.30
40.	2.93	217.	22.73
41.	3.85	218.	29.05
42.	7.45	219.	2.23
43.	2.05	220.	12.85
44.	17.78	221.	11.25
45.	10.80	223.	15.10
47.	1.80	224.	1.80
50.	6.55	226.	2.25
51.	2.25	227.	1.65
52.	90	228.	5.65
53.	4.95	229.	9.22
55.	2.05	230.	14.20
57.	7.05	232.	5.40
58.	4.75	233.	1.13
59.	11.25	234.	25.90
61.	9.68	237.	17.35
62.	6.98	238.	1.35
63.	29.05	239.	11.05
64.	6.15	241.	1.58
65.	10.15	242.	6.08
66.	3.85	243.	16.65
67.	6.98	244.	2.95
68.	2.05	245.	9.00
69.	2.95	246.	2.95
70.	22.50	247.	23.40
72.	10.50	248.	2.70
73.	6.08	250.	2.47
74.	2.15	251.	11.05
75.	9.90	252.	2.70
76.	21.38	253.	2.05
77.	90	258.	2.95
78.	3.15	259.	13.50
80.	2.05	261.	2.70
81.	7.65	262.	3.82
82.	5.00	263.	3.60
83.	8.10	265.	1.80
85.	12.60	266.	50
86.	2.95	267.	2.25
87.	13.28	268.	25
90.	15.75	270.	18.70
91.	19.00	271.	50
93.	2.03	272.	1.00
94.	7.43	274.	9.23
95.	2.00	275.	4.30
96.	31.60	276.	43.45
97.	2.50	278.	6.80
98.	4.75	282.	13.75
99.	22.50	283.	5.45
100.	5.40	284.	3.40
102.	23.20	288.	17.78
103.	1.80	289.	2.05
104.	19.35	292.	9.90
105.	5.40	293.	1.15
106.	5.20	294.	6.76
108.	8.33	295.	4.75
109.	8.35	296.	4.95
110.	80	298.	5.40
112.	13.27	300.	18.00
113.	5.05	308.	16.45
114.	4.75	310.	2.25
116.	4.75	313.	90
118.	2.05	314.	90
120.	7.65	316.	20.25
121.	8.60	317.	6.05
123.	4.60	320.	5.50
124.	13.75	321.	7.45
126.	2.95	323.	3.85
127.	4.28	324.	8.55
128.	5.20	326.	13.28
130.	4.05	330.	3.85
131.	1.15	332.	5.65
132.	22.05	336.	3.25
133.	4.05	338.	25.45
135.	6.53	339.	9.00
136.	16.20	341.	2.95
137.	11.10	342.	17.55
139.	2.13	344.	2.00
142.	6.30	350.	1.35
143.	1.60	351.	3.60
145.	2.05	355.	3.15
146.	6.80	357.	4.50
147.	27.45	363.	15.98
148.	4.50	364.	8.83
149.	5.65	365.	5.85
153.	3.15	367.	7.65
155.	41.85	369.	16.20
156.	4.50	370.	7.90
158.	90	371.	8.35
159.	5.85	379.	2.93
160.	12.15	380.	2.70
161.	5.65	384.	8.35
162.	4.05	385.	21.60
163.	6.08	388.	8.78
164.	2.95	396.	9.70
165.	5.65	399.	7.95
166.	1.58		

З місячних вкладок	2.026.06

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Мих. Крисоватий, в. 81	22.00

Розходи адміністраційні:

Платня робітника	125.00
Видатки канцелярійні	11.16
Разом	158.16

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем міс. жовтня остал	23.607.98
Прихід за падолист	2.026.06
Разом	25.634.04
Розхід за падолист	158.16
Готівка з кінцем міс. падолиста остала	25.475.88

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	25.475.88
Моргечі	18.000.00
Разом	43.475.88

Стан довжний:

Фонд посмертний	32.432.62
„ адміністрац.	11.043.26
Разом	43.475.88

С. Ядловський, гол. пред.;
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

„СВ. НИКОЛАЙ".

Старенький, сивобородий дідусь розсіває невидимою своєю рукою срібні зеренця снігу легенького, як перця — і покриває густотканим діямантовим срібним ковром окостенілу грудь землиці...

Мягкий і пухкий диван, розстелений від півночи на південь це путь для св. Николая, цього великого патрона сиріт, а головно безталанних дітей України.

По цьому пухкому дивані ступати ме св. Николай, підходити ме до так добрих діточок, щоби потішити їх малих своїми даруночками, або хоч чудним сном мрією за св. Николая вкрасити чорну долю важкого життя...

Близонький цей день!

Ця хвиля дитинячої наївности виповняє наші сірця любовю радістю; Ми всі старі й молоді — ожидаєми хочаб найменьшого даруночку від св. Никола.

Хто з нас будучи малим, не мав красного, щирого й так повного віри й надії листа до св. Николая, як це сьогодня малі діти роблять?

Ах! якже любо й весело було на серцю — коли св. Николай зійшов з неба до нас і не лишив нас своєї ласки. — але який сум та жаль стискає серце, а плач душив горло, коли надіявшись ласки, остались забутими!

І я — пригадую собі — ніколи не мав цього щастя дослужити собі ласки св. Николая!

Та чи лиш я один? Скілько то все буває таких бідних заблуканих сиріт, за яких і св. Николай забуває?!

Щож то діється в серцю, коли бачите, що багацькі діти мають забавки, цукорки, тісточка — а ви одежі нічого!!!

Цей лиш знає, хто сам се пережив.

І сьогодня, коли страшна хуртовина світа, знищила зруйнувала весь світ, а найбільше нашу Україну, де залишились сотки тисяч калік і сиріт, а міліони зубожілих громадян. Який дарунок принесе тим св. Николай?

Мені здається, що зі всіх таки американський Николай найбогатший. І кажеться мені, що не тяжка це річ для його переплисти, чи перейти море і зявитись на покривдженій країні й донести даруночки для наших великих і малих сиріт!

Николай добрий. Він всюди зайде. Він кождому дасть. Лиш мусить мати, щоби дати.

Народе! І що ж ти даш своїм сиротам? своїм калікам, своїм дітям?!

Невже американський Николай мине вбогі українські хатки?

Чим же, Народе, накормиш ці зболілі вже до краю серця українських дітий?!

Чи забуттям? Байдужністю?

П. Амбой 3. грудня 1924

П. Ковальчик.

НА НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ У ЛЬВОВІ.

Зложили на мої руки в 1924 р.:

о. Іван Ортинський	$12.00
п. Магдалина Ортинська	12.00
п. Йосиф Кохан	12.00
п. Евген Якубович	10.00
о. Петро Понятишин	6.00
о. Андрій Рудакевич	5.00
п. Йосиф Чаплинський	3.00
о. Михайло Кіндій	3.00
о. Володимир Лотович	2.00
п. Дмитро Штогрин	12.00
о. Лев Чапельський	12.75
Разом	$79.75

З того:

на бажання директора Музея закуплено книжок для Музея	$12.55
висланo в поруч. листах	13.00
висилається через канцелярію Обєднання	54.20
Разом	$79.75

Поки наспіє потверджене мого звіту і подяка від Головної Управи, складаю остим, яко агент Музея, щиру подяку всім жертводавцям.

о. Лев Чапельський.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.